

Gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés

1. A gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés követelményei

Gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés (amennyiben az rendelkezésre áll) csak az arra alkalmas földgázelosztó vezetéseken végezhető, amelyet a hálózatellenőrzési ütemtervben kell meghatározni. Gépjárműves hálózatellenőrzéssel általában a következő feltételeknek megfelelő elosztó vezetéseket vizsgálhatók:

- belterületen, úton, vagy útpadkában elhelyezkedő vezeték,
- földúton és zöldsávban lévő vezeték, amennyiben a földút, ill. a zöldsáv gépjárművel megközelíthető és járható,
- külterületen, úton, vagy útpadkában elhelyezkedő vezeték,
- amelyek nyomvonala fölött az ellenőrző gépjármű el tud haladni,
- a szélső mintavevő harangtól max. 2 m távolságra van a gázvezeték.

Járdán gépjárműves hálózatellenőrzés nem végezhető!

Egymás mellett, párhuzamosan elhelyezett gázelosztó vezetéseket esetén mindkét vezeték külön kell ellenőrizni, ha a két vezeték 2 m-től nagyobb távolságban van egymástól az úttest alatt. Az ellenőrzés eredményét külön kell dokumentálni.

Gépjárműves ellenőrzés a következő környezeti körülmények között végezhető:

- fagymentes időben és hóval nem takart területen,
- száraz időben,
- szélcsendes időben vagy legfeljebb gyenge szélben. Gyenge szélnek minősül, ha a szélesség $\leq 3,5$ m/sec vagy vizuális megfigyelés esetében a szél a fák leveleit mozgatja, de a kisebb gallyak még nem mozognak.

Mérési üzemmódban a mintavevő harangok (szondafejek) a talaj felszínétől 5-15 cm közötti távolság tartományban legyenek.

A mintavevő harangok magasságának beállításánál a következőket kell figyelembe venni:

- az úttest minőségét (egyenletlenségét),
- a szélső mintavevő harangtól számítva az ellenőrzendő gázelosztó vezeték távolságát.

Mérési üzemmódban a gépjármű haladási sebessége 5-20 km/h lehet. A sebesség megválasztásánál a következőket kell figyelembe venni:

- minél egyenletesebb az úttest és minél közelebb halad a gépjármű a gázelosztó vezeték nyomvonalához annál nagyobb lehet a haladási sebesség és csökkenhet a mérőharangok beállítási magassága,
- minél egyenetlenebb az úttest (erősen gödrös) és minél messzebb vannak a mérőharangok a gázelosztó vezeték nyomvonalához, annál kisebb lehet a haladási sebesség, és nőhet a mérőharangok beállítási magassága,
- forgalmi helyzetet.

Fentieket figyelembe véve ha:

- a hálózatellenőrző gépjármű a gázelosztó vezeték fölött halad, az úttest sima, úgy a haladási sebesség 20 km/h lehet és a mintavevő harangok az úttest felszínétől 5 cm távolságban lehetnek,
- a szélső mintavevő harangtól a gázelosztó vezeték legfeljebb 2 m távolságra található, az úttest sima, úgy a haladási sebesség 10 km/h lehet és a mintavevő harangok az úttest felszínétől 5 cm távolságban lehetnek,
- a szélső mintavevő harangtól a gázelosztó vezeték legfeljebb 2 m távolságra található, de úttest gödrös, úgy a haladási sebesség 5 km/h lehet és a mintavevő harangok az úttest felszínétől 10 cm távolságban lehetnek.

A gépjárműves hálózatellenőrzés beépített mérőműszere a PORTAFID LP típusú készülék, melynek kezelési utasítását a hálózatellenőrzések időtartama alatt folyamatosan a gépjárműben kell tartani.

Gázzzivárgás észlelés esetére a szivárgási hely behatárolása céljából a gépjárműben üzemképes állapotban kell tartani 1 db 0-100 tf.% méréshatárú gázzzivárgás mérő műszert is.

2. A gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés végrehajtása

Ezen tevékenység kizárólag az Eszközmenedzsment Igazgató írásbeli engedélye alapján végezhető!

A mérési helyszínre érkezéskor a gépjárműre fel kell szerelni a mintavevő harangokat. A mérési tevékenység elindítása előtt ellenőrizni kell az alábbiakat:

- a gépjármű üzemkész állapotát és biztonsági berendezéseit (fékek, irányjelzők, megkülönböztető jelzés stb.),
- a hálózatellenőrző műszer és a fűtőgáz palackok állapotát, rögzítését,
- a mintavevő harangok állapotát, rögzítését,
- a szűrők állapotát, tisztaságát (szükség esetén a szűrőt tisztítani, vagy cserélni kell),
- mozgó részek megfelelő működését.

Ezután mérési üzemmódba kell kapcsolni, a felfűtést meg kell indítani a palackok szelepének megnyitásával. A hálózatellenőrzésére a mérőműszer „ppm” mérési tartományát kell alkalmazni. Riasztási (hangjelzés) határként 3 ppm-et kell beállítani. A mérési tevékenység során a következő feladatokat kell elvégezni:

- az ellenőrzés helyszínére vonatkozó azonosító adatok beírása a számítógépbe a hálózatellenőrzési térképpel megegyezően,
- a mintavevő harangok talajfelszíntől való távolságát a helyi adottságok szerint be kell állítani (a talajfelszín változásának minősége és a vizsgált gázvezetéknek a gépjármű hossztengeleyétől való távolsága szerint kell a mintavevő harangok talajfelszíntől való távolságát változtatni). A mintavevő harangok épségének megóvására a mérés során figyelemmel kell lenni (pl. lassítani és magasságot változtatni, ha az útviszonyok megváltoznak).
- a hálózatellenőrzési térképen azonosítani kell a nyomvonalat,
- be kell írni a mérést végző nevét, a település kódszámát, az utca kódszámát
- fenti adatok betáplálása után automatikusan beindul a tesztgáz beadása,
- a mérési szakasz kezdőpontján indítani kell a gépjárművet, valamint a mérést és folyamatosan figyelemmel kell kísérni a mérési eredmények alakulását,
- mérés lefolytatása, melynek során a hálózatellenőrzési térképen a gázvezeték nyomvonalának változásait folyamatosan követni kell a gépjárművel),
- a gépjármű leállításakor be kell írni a mérés befejezésének helyét (házszám, tér stb.), lakott területen kívül a vezeték hossz-szelvény számot,
- a *Mérés befejezése* billentyű megnyomásával, a mérési szakasz befejeződött,
- a *Mérés tárolása* billentyű megnyomásával a mérési adatok rögzítése a gépjármű számítógépén megtörténik,
- a tárolt adatállomány kimentése és archiválása CD lemezre,
- gázzzivárgás észlelése esetén a **4. pont** szerint kell eljárni.

A mérési feladat befejezését (a mérőműszer kikapcsolását) követően a mintavevő harangokat le kell szerelni és ellenőrizni kell az állapotukat, valamint a szűrők tisztaságát.

FIGYELEM! A mérési folyamat során az égéskamrában égő "hidrogénláng" a legfeljebb 2 tf.% szénhidrogén-gáz beszívásakor önműködően kialszik, így robbanóképes gázkezeletben a berendezés nem működik. Amennyiben a láng kialszik – és a környezet szénhidrogén koncentrációja megengedi – a műszer átöblítése után a mérési folyamat kézi gyújtással a műszer kezelési utasításában leírtak betartásával újra indítható.

3. A gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés értékelése, a dokumentálás külön előírásai

A mérési eredményeket és a kapcsolódó egyéb adatokat a **3205_00_F_G** Ütemezett gázelosztó hálózati eseménykezelés című folyamatleírás követelményei szerint kell rögzíteni.

A diagramok ellenőrzése, a CD lemezek elkészítése, az archivált bizonylatok és adathordozók tárolásának biztosítása, a szakterületet közvetlenül irányító vezető, vagy az általa megbízott dolgozó feladata. Az archivált hálózatellenőrzési adatokat a Társaság integrált irányítási rendszerében szabályozott módon kell tárolni. A CD lemezen fel kell tüntetni a hozzá tartozó *Hálózatellenőrzési naplók* azonosító jelét (kezdő és befejező sorszámát), az ellenőrzés kezdő és befejező dátumát és az ellenőrzött települések nevét.

Ha a gépjárműves mérést a gázvezeték bármely szakaszán megismétlik, azt új szakaszként kell kezelni és a számítógép által rögzített, későbbi időpont szerint besorolni, dokumentálni.

A gépjárműves hálózatellenőrzés méréseinek értékelésénél figyelemmel kell lenni, hogy a mért koncentráció érték függ a szivárgás intenzitásától, a talaj és a felszíni réteg áteresztő képességétől, az időjárási- és szélviszonyoktól, a gépjármű haladási sebességétől, és attól, hogy a műszeres gépjármű a gázvezeték nyomvonalán, vagy mellette (a megengedett távolságon belül) haladt.

4. Gépjárműves hálózatellenőr feladatai gáz észlelésekor

A gépjárműves műszeres hálózatellenőrzés során, ha a műszer gázszivárgást jelzett, meg kell állni és a hálózatellenőrző gépkocsiba rendszeresített hordozható gázkoncentráció mérő műszerrel - szondalyukak készítése nélkül - meg kell győződni arról, hogy a jelzés valóban gázszivárgásból ered.

Gázszivárgás észlelése esetén a veszélyeztetettség mértékének megfelelően ezen technológiai utasítás **5.2.3.4.** pontja szerinti intézkedéseket kell megtenni.